

Số: 279/2023/ENV

Hà Nội, ngày 08 tháng 03 năm 2023

V/v: Nâng cao nhận thức pháp luật đối với người dân để ngăn chặn tình trạng săn bắt rùa biển và các loài thủy sản nguy cấp, quý, hiếm trái phép

Kính gửi: Quý cơ quan

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV) là một tổ chức trực thuộc Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (VUSTA) với nhiệm vụ bảo vệ đa dạng sinh học của đất nước thông qua việc hỗ trợ các cơ quan chức năng tăng cường thể chế, chính sách và thực thi pháp luật về bảo vệ động vật hoang dã (ĐVHD). Từ năm 2005 đến nay, ENV đã và đang hỗ trợ các cơ quan chức năng trên cả nước giám sát và xử lý các vi phạm liên quan đến ĐVHD, đồng thời quản lý đường dây nóng miễn phí 1800 1522 tạo điều kiện cho người dân thông báo vi phạm về ĐVHD.

Việt Nam rất tự hào là quốc gia có phân bố của 5/7 loài rùa biển trên thế giới, bao gồm vích (*Chelonia mydas*), đồi mồi (*Eretmochelys imbricata*), đồi mồi dứa (*Lepidochelys olivacea*), quần đồng (*Caretta caretta*) và rùa da (*Dermochelys coriacea*). Tương tự như các loài ĐVHD khác, các loài rùa biển đóng vai trò quan trọng trong việc duy trì sự ổn định của hệ sinh thái, từ đó góp phần bảo vệ cuộc sống của con người. Tuy nhiên, tình trạng săn bắt, buôn bán rùa biển trái phép để phục vụ nhu cầu tiêu thụ của một bộ phận người dân đã đang đẩy các loài rùa biển của Việt Nam đến gần hơn với nguy cơ tuyệt chủng.

Trước tình trạng đó, Chính phủ Việt Nam ngày càng quan tâm đến vấn đề bảo tồn rùa biển và đưa cả 5 loài rùa biển của Việt Nam vào *Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ* (hiện được ban hành kèm theo Nghị định 64/2019/NĐ-CP¹ – **cấp độ bảo vệ cao nhất theo quy định của pháp luật Việt Nam**). Tháng 9/2019, Thủ tướng Chính phủ cũng đã phê duyệt Chương trình bảo tồn các loài rùa nguy cấp đến năm 2025, tầm nhìn đến năm 2030 nhằm bảo vệ và phát triển bền vững các quần thể rùa nguy cấp của Việt Nam (trong đó có 5 loài rùa biển) và môi trường sống của chúng. Bên cạnh đó, quy định pháp luật về xử lý các hành vi vi phạm liên quan đến rùa biển cũng ngày càng được hoàn thiện. Theo quy định tại Điều 244 Bộ luật Hình sự 2015, sửa đổi, bổ sung 2017 (BLHS), mọi hành vi tàng trữ, vận chuyển, **buôn bán trái phép cá thể**, bộ phận cơ thể không thể tách rời sự sống hay **sản phẩm** của các loài rùa biển đều là hành vi vi phạm pháp luật hình sự **mà không phụ thuộc vào số lượng, khối lượng hay giá trị tang vật vi phạm**.

Với những quy định như trên, trong thời gian qua ENV đã ghi nhận không ít những bản án nghiêm khắc với các đối tượng có hành vi vi phạm liên quan đến rùa biển. Ví dụ, vào tháng 9/2021, Tòa án nhân dân tỉnh Tây Ninh đã mở phiên tòa phúc thẩm và quyết định giữ nguyên hình phạt tại cấp sơ thẩm, tuyên phạt bị cáo Phún Nhật Tắc **12 năm tù** và bị cáo Trần Minh Lành **10 năm tù** vì hành vi tàng trữ, buôn bán trái phép 39 tiêu bản đồi mồi (*Eretmochelys imbricata*). Trước đó, vào tháng 7/2019, Tòa án nhân dân quận Long Biên thành phố Hà Nội đã ra quyết định xử phạt bị cáo Nguyễn Văn Cường **10 năm tù** và bị cáo Nguyễn Tiến Dương **8 năm tù** vì hành vi buôn bán trái phép 14 sản phẩm mỹ nghệ được làm từ 12 cá thể vích (*Chelonia mydas*) và 2 cá thể đồi mồi (*Eretmochelys imbricata*).

¹ Nghị định 64/2019/NĐ-CP ngày 16/7/2019 của Chính phủ Sửa đổi Điều 7 Nghị định số 160/2013/NĐ-CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ về tiêu chí xác định loài và chế độ quản lý loài thuộc Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ.

Bên cạnh những đối tượng buôn bán chuyên nghiệp, rất đáng tiếc là có không ít những trường hợp các ngư dân hoặc người thu mua/buôn bán thủy/hải sản đã bị xử lý hình sự vì hành vi vi phạm liên quan đến rùa biển do không nắm vững quy định pháp luật hiện hành. Ví dụ, vào tháng 2/2022, Tòa án nhân dân tỉnh Cà Mau đã mở phiên tòa xét xử phúc thẩm và quyết định giữ nguyên hình phạt tại cấp sơ thẩm, tuyên phạt bị cáo Lê Văn Toàn (một thuyền trưởng nhiều năm kinh nghiệm đi biển) **10 năm tù** và bị cáo Nguyễn Thị Dưa (chủ tàu, chủ vựa thủy/hải sản) **8 năm tù** về hành vi vận chuyển trái phép 12 cá thể rùa biển (*Chelonia mydas*) đông lạnh, đã bỏ nội tạng.

Như đã chia sẻ, pháp luật Việt Nam đã có những quy định rất chặt chẽ để xử lý các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến rùa biển, hiệu quả công tác phát hiện và xử lý các hành vi vi phạm cũng ngày càng được nâng cao. Trong bối cảnh này, ENV cho rằng việc tăng cường đấu tranh, ngăn chặn vi phạm cũng như nâng cao ý thức chấp hành pháp luật về bảo vệ ĐVHD nói chung và rùa biển, các loài thủy sản nguy cấp, quý, hiếm nói riêng cho người dân ở khu vực ven biển và ngư dân là vô cùng quan trọng, nhằm tránh những hậu quả pháp lý đáng tiếc cho bản thân những người này và gia đình.

Chính vì vậy, qua Công văn này, ENV kính đề nghị Quý cơ quan tăng cường công tác kiểm tra, ngăn chặn vi phạm về ĐVHD trên địa bàn cũng như phối hợp tuyên truyền, hướng dẫn, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật về bảo vệ ĐVHD nói chung, rùa biển và các loài thủy sản nguy cấp, quý, hiếm nói riêng của người dân khu vực ven biển và ngư dân theo hướng như sau:

- **Không tham gia** vào các hoạt động khai thác, đánh bắt, mua bán, vận chuyển cá thể, bộ phận, trứng và các sản phẩm khác của rùa biển và các loài thủy sản nguy cấp, quý, hiếm để tránh các hậu quả pháp lý đáng tiếc.
- Trong trường hợp vô ý đánh bắt hoặc phát hiện rùa biển hoặc các loài thủy sản nguy cấp, quý, hiếm còn sống, đã chết, hoặc bị thương **cần ngay lập tức liên hệ, báo cáo** cho cơ quan chuyên môn về thủy sản cấp tỉnh (Chi cục thủy sản hoặc cơ quan tương đương) hoặc chính quyền địa phương (Ủy ban nhân dân các cấp) để các cơ quan này xem xét, hướng dẫn cách thức xử lý phù hợp với quy định của pháp luật và phong tục tập quán tại địa phương.

ENV rất mong nhận được sự hợp tác từ Quý cơ quan và sẵn sàng hỗ trợ cung cấp các thông tin, quy định pháp luật có liên quan để phục vụ công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức người dân về bảo vệ ĐVHD nói chung và rùa biển, các loài thủy sản nguy cấp, quý hiếm nói riêng.

Trân trọng ./.

Nơi nhận:

- Như kính gửi;
- Lưu VP.

Mọi thông tin phản hồi xin liên hệ:

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)
Phòng 1701, Tòa nhà 17T5, Hoàng Đạo Thúy,
Thanh Xuân, Hà Nội
ĐT: 097 129 7227 / Fax: 024 6281 5423
Email: env.wcu@gmail.com

TM. TRUNG TÂM GIÁO DỤC THIÊN NHIÊN
KT. GIÁM ĐỐC

BÙI THỊ HÀ